

Ejbymordet

Asger Thomsens foredrag om "Ejbymordet - kæltringer lusepustere og undermålere" i fælles regi af de tre historiske foreninger og arkivet blev et tilløbsstykke med over 80 deltagere.

Vi kom vidt omkring og fik sat den berømte kriminalsag ind i en historisk og social sammenhæng. - og så lærte vi, hvad en lusepuster var:

Dengang der var tvungen kirkegang, skulle enhver gård være repræsenteret ved gudstjenesten. Da havde gårdmændene det ofte med at sende den, der bedst kunne undværes, den yngste tjenestedreng. De snupede så gerne et par tagrør fra et tag undervejs, så de kunne fordrive tiden med at pille lus og puste dem efter de andre kirkegængere. Kunne de ramme grevindens paryk, var det alle tiders - og også lidt hævn.

Det var første gang, at foreningerne og arkivet lavede et fælles arrangement, og det bliver bestemt ikke den sidste.

Foromtale af foredraget:

"Kæltringer, lusepustere og undermålere"

Foredrag med billeder om Ejbymordet og Venslev-røverne.

Foredrag tirsdag d. 25. september kl. 19.00 i Hvalsø Kulturhus ved lektor emeritus Asger Thomsen og vandring i røvernes fodspor søndag d. 30. september kl. 14.00 med mødested på Ejby Havn ledet af arkivar Tobias Mortensen

En mørk og kold januaraften i 1842 blev en lille husmandsfamilie, mor, far og deres 11-årige søn, bestialsk dræbt i deres hus nær ved Ejby havn.

Den efterfølgende efterforskning og retssag førte til, at to yngre mænd fra Venslev blev dømt og halshugget, mens over 40 personer fra egnen blev fængslet og idømt forskellige alvorlige straffe.

Denne sag blev skelsættende i dansk retshistorie, idet den benyttede forholdsvis moderne undersøgelsesmetoder. Sagen blev behandlet af en tilkaldt kommissionsdomstol, datidens rejsehold, og senere beskrevet af kommissionens leder, P. M. Brun, i en tyk bog til brug i undervisningen af kommende jurister.

De fleste danskere kender første halvdel af 1800-tallet som den højt besungne ”guldalder”, en blomstringstid for billedkunst og litteratur.

I begyndelsen af perioden foregik også de store landboreformer, udskiftningen af landbyjorder, fæstegodsets overgang til selveje samt gennemførelsen af Danmarks første egentlige almueskolelov.

Men medaljen har en bagside. En stor gruppe af daglejere, husmænd, indsiddere, boligløse, tiggere, syge og handicappede udgjorde et fattigproletariat, som led ufatteligt ondt og var helt uden rettigheder og økonomiske midler.

Et socialt bistandssystem af betydning havde endnu ikke set dagens lys.

For overhovedet at overleve greb mange af disse mennesker derfor til grov kriminalitet. Det kunne lade sig gøre, fordi retsvæsenet her i enevældens sidste tid var ineffektivt og magtesløst, samtidig med at lovgivningen var utidssvarende og domfældelserne ofte urimeligt strenge og udelukkende havde præventive formål.

Forbryderne optrådte over hele landet, både som enkeltpersoner og i større og mindre bander, som Handskemager-banden på Lolland og Boyes bande på Vestfyn, der blev optrevet og hovedpersonerne fradømt livet.

I Dronninglund i Nordjylland tog befolkningen sagen i egen hånd og slog en bande, som bestod af en mor og hendes sønner, ihjel.

Dertil kom de mange individuelle forbrydere, hvoraf de mest kendte er Ole Kollerød, Anders Sællænder og Balle Lars.

Men hvem var forbryderne som personer, hvordan kom de ind på den kriminelle løbebane, og hvad var samfundets holdning til deres gerninger?

Foredraget følges som nævnt op med en vandring i røvernes fodspor søndagen efter.

Området mellem Ejby Havn og Ejby Ådal har selvfølgelig ændret sig meget på 150 år, men det er stadig muligt at påvise gerningsstederne og få et indblik i det også i dag spændende landskab.

Vært for arrangementerne er Lejre Lokalhistorisk Arkiv og Bibliotek samt de lokalhistoriske foreninger i de tre gamle kommuner.